

بررسی میزان حس تعلق مکان در مجتمع‌های مسکن مهر (مطالعه موردی: مسکن مهر پيله سحران شهر اردبیل)

سودا صالحیان آغبلاغ^{۱*}، محمد حسن یزدانی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه محقق اردبیلی، sevda.salehian2017@gmail.com

۲- عضو هیأت علمی گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه محقق اردبیلی، yezdani@uma.ac.ir

چکیده

حس مکان، عاملی است که موجب تبدیل یک فضا به مکانی با خصوصیات حسی و رفتاری ویژه برای افراد خاص می‌گردد. تنها پدیده‌ای که دغدغه هویت دارد، انسان است. انسان همواره به دنبال ابزاری می‌گردد تا خود را تبیین کند؛ در این میان شهر و مکان سکونت انسان نقش مهمی را ایفا می‌کند. شهری که فاقد هویت باشد، از خصیصه‌های شهری فاصله دارد و ساکنین آن به منزله مهمانانی تلقی می‌شوند که هیچ نوع حس دلبستگی و تعلق به آن نداشته و تمایلی به حل مشکل مکان زندگی خود نشان نمی‌دهند. در این راستا تحقیق حاضر با هدف بررسی میزان حس تعلق مکان در مسکن مهر پيله سحران شهر اردبیل انجام شد. روش تحقیق حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش، توصیفی-تحلیلی است و جامعه آماری در این پژوهش ساکنان مسکن مهر شهر پيله سحران اردبیل می‌باشد بر اساس آمار موجود تعداد آنان ۱۲۲۱۰ نفر می‌باشد که حجم نمونه‌ی با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۲ نفر تعیین شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از پرسشنامه از آزمون t تک‌نمونه‌ای، آزمون t مستقل، آزمون Anova در نرم‌افزار Spss استفاده شده است. نتایج نشان داد در این منطقه مسکونی حس تعلق مکانی، پایین‌تر از حد متوسط هستند. همچنین، از نظر ویژگی‌های جمعیت‌شناسی بر خلاف بیشتر تحقیقات تفاوتی در حس تعلق وجود ندارد.

واژه‌های کلیدی: حس مکان، مسکن مهر، شهر اردبیل.

۱- مقدمه

حس مکان به معنای ادراک ذهنی مردم از محیط و احساسات کم و پیش‌آگاهانه آن‌ها از محیط خود است که شخص را در ارتباط درونی با محیط قرار می‌دهد، به طوری که فهم و احساس فرد با زمینه معنایی پیوند خورده و یکپارچه می‌شود (انصاری و همکاران، ۱۳۸۸: ۵). این حس حاصل ارتباط درونی انسان، تصورات ذهنی او و ویژگی‌های محیطی است. که از یک سو ریشه در تجربه‌های ذهنی، همچون خاطره، سنت، تاریخ، فرهنگ، اجتماع و... دارد و از سوی دیگر متأثر از زمینه‌های عینی و بیرونی در محیط مانند طرح، منظره، بو و صداست که نشان می‌دهد حس مکان مفهوم پیچیده از احساسات و دلبستگی انسان نسبت به محیط است که در اثر انطباق و استفاده انسان از مکان به وجود می‌آید (فلاح، ۱۳۸۵: ۷).

طرح مسکن مهر، طرحی است که در سال ۱۳۸۶ با اهداف ایجاد تعادل میان عرضه و تقاضای مسکن با حذف قیمت زمین، تأمین مسکن اقشار کم‌درآمد و بی‌بضاعت، کنترل و جلوگیری از افزایش بی‌رویه قیمت زمین و مسکن، رونق بخشی به تولید مسکن و افزایش حجم تولید مسکن، کاهش هزینه‌های مسکن (اجاره‌بها، رهن و خرید) از سبب هزینه خانوار، تأمین نیازهای